

№ 5

Доклад на представителите на ОФ-комитета при Историко-филологическия факултет до комитета на ОФ при Софийския университет с предложения за налагане на наказания на преподаватели, обвинени във фашистка дейност¹

София, 12 октомври 1944 г.

Уважаеми колеги,

В изпълнение на правителствената декларация от 17 септ[ември] т. г. и съгласно решението на комитета от 9 т. м. за изкореняване на авторитарната фашистка идеология от университета, представяме следните преподаватели, които са уличени в хитлеро-фашистка дейност:

1. **Богдан Филов** 61 1/2 год., ред[овен] проф[есор] по археология, загдето като министър привързва България към колесницата на оста и с това я насочи фатално към пропастта, организира младежта в „Бранник“ и подготви и ръководи тровенето ѝ с фашистка идеология, а като регент упорито задържаше на власт фашистки реакционни кабинети, като най-доверен агент на Хитлера.

2. **Борис Йоцов** 50 1/2 год., ред[овен] проф[есор] по славянска литература — за това, че той беше дясната ръка и най-близък сътрудник на Филова при провеждане на гибелната му за България просветна политика като министър на Нар[одното] просвещение, който не само забраняваше тържественото празнуване паметта на славянските просветители Св. [Св.] Кирил и Методия, но и с анонимни статии открито отричаше славянския произход на българите, а също и преследваше и уволняваше всички истински народни прогресивни учители с демократични идеи, като „червени“. Докато при обявяване на войната срещу Съветския съюз от страна на Германия той бе протестираше с прекъсване на лекциите си „в този траурен ден за славянството“, той почна после да го хули и с това да дава блестящи примери за безхарактерност.

3. **Михаил Арнаудов** 66 год., ред[овен] проф[есор] по сравнителна литературна история — за това, че той и в лекции, и устно, и в печата е проповядвал авторитарната идеология и като министър на Нар[одното] просвещение преследваше всички напредничави учители. Като бивш либерал-радославист (секретар на партията) и като настояник на Цар Симеона и явен германofil, той е бил взет в кабинета на Багрянов, за да задоволи хитлеризма, който за заслуги преди това бе наградил Арнаудов с титлата д-р хонорискауза². Още миналата година в един брой на в. „Дума“, издаден специално за нашите отношения към Германия, той бе писал статия, в която доказваше, че спасението на България е в тясното сътрудничество с Германия³.

4. **Иван Дуйчев**, 37 1/2 год., редовен доцент по българска история — затова, че той устно и писмено агитираше за авторитарния режим и идеология и закрепване на съюза ни с оста, която щяла да доведе до най-правилния и спасителен нов ред в Цяла Европа. Лично при нас идваха студенти историци и заявиха, че те не ще го допуснат да ги трови с лекциите си, както досега.

5. **Веселин Бешевлиев**, 44 год., изв[ънреден] проф[есор] по класическа филология, а също така виден и явен агент на хитлеризма в Университета с устното си и печатно слово.

6. **Димитър Ат. Яранов**, 35 год., изв[ънреден] проф[есор] по физическа география, заради доказани заслуги към хитлерова Германия бе изпратен в Берлин като културно аташе при тамошната ни легация. Със сказки той е допринесъл за балканската политика на Германия.

7. **Жана Николова** 36 1/2 год., лекторка и частна доцентка по немски език, е писала статии във вестници и списания във фашистки дух и е сътрудничала с пропагандни речи и лекции при посещения на германски агенти в България.

За жалост, поради бомбардировките и разрушенията, мъчно могат да се намерят и приложат всички фашистки пропагандни писания на горните преподаватели, но вярваме, че това не е толкова необходимо, понеже всеки са известни.

8. Константин Гълъбов 52 1/2 год., редовен професор по германска филология, който също бе определен от Филова да води културна пропаганда в Берлин на германо-българското сближение, но не знаем по какви причини не замина. Общественото мнение го таксува като голям германски агент, но той рано предвиди предстоящия погром на хитлерова Германия и почна да се оттегля от германския фронт.

[Зачеркнат текст]

Прави се анкета на фашистката дейност на проф. Св[етозар] Георгиев и Т[ома] Томов.

Представители на Ист[орико]-филолог[ическия] факултет на ОФ:

Хр. Негенцов

Вл. Георгиев

д-р Наум Чилев

Оригинал. ЦДА, на РБ, ф. 142, оп. 2, а.е. 411, л. 88.

¹ Т. нар. „антифашистки анкети“ се провеждат по разпореждане на ЦК на БРП(к), получили гласност чрез главния секретар на ИК на ОФ Цола Драгойчева, от формираните комитети на ОФ при висшите училища. Проверките предшестват решението на МС за политическа чистка сред университетската колегия.

² М. Арнаудов е обявен за почетен доктор на университетите в Хайделберг през 1936 г. и на Мюнстер през 1943 г. за заслуги в хуманитаристиката, като в мотивите липсват каквито и да е аргументи от политически характер.

³ Въпросната статия е посветена изключително на българо-германските научни връзки и в нея изобщо не се третират актуални проблеми от политическите отношения между България и Германия.